

Prof. Dr. Veysel Eroğlu

Basın Toplantısı -21 Temmuz 2017

T.C.
ORMAN ve SU İŞLERİ BAKANLIĞI

KUM, TOZ FIRTINALARI ve
İSTANBUL'DA YAŞANAN TAŞKINLAR

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Orman ve Su İşleri Bakanı
21 Temmuz 2017 - İstanbul

Orman, Su Varsa Hayat Var.

1

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Kum ve toz fırtınaları, Dünyanın yarı-kurak, kurak ve çöl alanlarından kalkan kum ve toz partiküllerinin atmosferin üst tabakalarına yükselerek uzun mesafeler kat etmesi ile oluşan **tabii afetlerdir**.

2

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Başta **iklim değişikliği** olmak üzere yağış rejimindeki düzensizlikler, şiddetli buharlaşma ve buna bağlı olarak yaşanan kuraklık ve çölleşme kum ve toz fırtınalarının temel saikleridir.

3

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Dünyadaki başlıca kum ve toz kaynak alanları

- ✓ Afrika (Sahra Çölü),
- ✓ Arabistan Yarımadası,
- ✓ Asya (Gobi ve Taklamakan Çölleri),
- ✓ Güney Amerika ile
- ✓ Avustralya'da bulunan çöllerdir.

✓ Dünya'da atmosfere salınan toz miktarı yılda takriben **2 milyar ton** civarındadır.

✓ Sahra ve Arap Yarımadasındaki çöller, Dünyadaki toplam kum ve toz emisyonlarının **%70'ini** oluşturmaktadır.

Türkiye, hem yurt içinde hem de yurt dışında kum ve toz taşınımı ile mücadele konusunda önemli çalışmalar yürütmektedir.

Komşularımızla ve diğer ülkelerle her zaman **işbirliğine** açık bir ülkeyiz.

Ülkemizin öncülüğünde **Nisan 2010'da** **Iran, Irak ve Suriye'nin** de katılımıyla Ankara'da "**Çevre ve Meteoroloji Alanında İşbirliği Bakanlar Toplantısı**" yapılmış ve "**Ankara Bakanlar Deklarasyonu**" yayınlanmıştır.

23 - 27 Ekim 2017'de;

- ✓ Uluslararası Orta Doğu Toz Kaynakları ve Etkileri Çalıştayı ve
- ✓ Dünya Meteoroloji Teşkilatı 6. Kum ve Toz Fırtınaları Uyarı ve Değerlendirme Sistemi Kursu İstanbul'da düzenlenecektir.

Türkiye Afrika kaynaklı bu tozu yerinde durdurabilmek için **Pan Afrika Büyük Yeşil Duvar Girişimine** milyonlarca dolarlık yatırım ve destek sağlamakta, **Afrika'da** ağaçlandırma faaliyetleri yapmakta, **su kuyuları** açmakta, **barajlar inşa** etmektedir.

Türkiye, Moritanya'dan başlayıp Orta Asya'ya dek uzanan coğrafyada etkin bir takip mekanizması oluşturmuştur.

Bu kapsamda Bakanlığımız Moritanya, Cibuti ve Afganistan'a otomatik meteorolojik gözlem istasyonu hibe etmiştir.

KUM ve TOZ FIRTINALARINA DAİR İDDİALAR

Son zamanlarda İran basınında bölgedeki toz ve kum fırtınalarına Türkiye'deki barajların sebep olduğu yönünde mesnetsiz iddialar yer almaktadır.

13

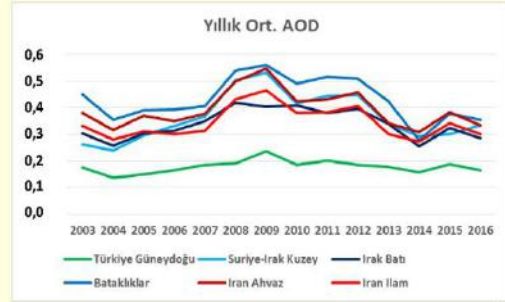
BM eski Genel Sekreteri Ban Ki-Moon: "Kum ve toz fırtınalarının yoğunluk ve sıklık bakımından artıp artmadığına ve artışın insan kaynaklı olup olmadığına dair büyük bir belirsizlik var"

14

İran'ın iddiaları aksine 2013 yılından itibaren Ortadoğu'nun tamamında kum ve toz fırtınalarında bir azalma görülmektedir.

15

İran, kum ve toz fırtınalarını batıdan almakta, bunun neticesi olarak ta İran'ın kum ve toz kaynak alanlarının Irak, Suriye, Suudi Arabistan ve hatta Mısır ve Libya olduğu görülmektedir.

16

İran yetkilileri ve basının iddialarının aksine toz oluşumu ve toz taşınımının sebebi Türkiye'de inşa edilen barajlar değildir.

17

Doğru şekilde inşa edilip işletilen su yapılarının Fırat - Dicle Havzasına önemli faydaları mevcuttur.

18

- ✓Atatürk Barajı'nın devreye girmesinden sonraki dönemde (1992-2016), mansaba bırakılan su miktarları,
- ✓Atatürk Barajı yapılmadan önceki döneme (1967-1991) kıyasla **daha düzenli** olmuştur.
- ✓Yaz aylarında daha yüksek akım verilebilmektedir.

19

Kurak yıllardan birisi olan 2001 yılında dahi Atatürk Barajına 16,2 milyar m³ tabii akım gelmiş iken barajdan bırakılan su miktarı tabii akımın çok üzerinde 20,6 milyar m³ olmuştur.

20

Fırat Nehri'nde 500 m³/s taahhüde karşılık Türkiye'den Suriye'ye son 30 yılda yıllık ortalama 718 m³/s su bırakılmıştır.

21

Kurak dönemlerde rezervardaki su seviyesini önemli ölçüde düşürmek pahasına Suriye ve Irak'a su verilmektedir.

22

Fırat Nehri üzerinde Türkiye'den Suriye'ye 16 Temmuz 2017 itibariyle bırakılan su miktarı ortalama 526 m³/s'dir.

23

Enerji maksatlı **Ilisu Barajı**'nda henüz su tutulmaya başlanmamıştır.

24

Ilisu Barajında, doludan 6 ay öncesinde Iraklı yetkililere haber verilerek Iraklı kardeşlerimizi mağdur etmeyecek bir plan dahilinde su tutulacaktır.

Ilisu Baraj İnşaatı

Ilisu Barajının devreye girmesi ile Dicle'deki taşkınlar önlenecek ve havzada buharlaşmaya bağlı ciddi su kayıpları azaltılacaktır.

Ilisu Baraj İnşaatı

Sadece Irak'taki barajlardan kaynaklanan buharlaşma Türkiye'nin barajlarında yaşanan buharlaşmanın 3 katıdır.

Fırat ve Dicle üzerindeki barajlarımız derin vadilerde inşa edilmekte yüzey alanlarının az olmasından ve sıcaklığın daha düşük olmasından dolayı buharlaşma az olmaktadır.

27

1946 yılında Irak ile imzalanan Dostluk Antlaşması'nda beyan edildiği üzere "Fırat, Dicle ve kolları üzerinde yapılacak barajların, Türkiye sınırları içerisinde yapılması..." bütün bölge ülkelerinin yararındır.

28

Türkiye'yi barajlardan dolayı tenkit eden İran'da 647 baraj işletmede, 260 barajın ise inşaatı devam etmektedir.

29

İran, su ihtiyacını havzalar arası su aktarmak suretiyle gidermekte, Huzistan Eyaletinden merkez havzaya yılda 1,460 milyar m³ su aktarmakta, bu ise Hawizeh bataklıklarının kurutup kum ve toz fırtınalarına sebep olmaktadır.

30

İran'ın Karkheh Nehri üzerinde inşa etmekte olduğu 7,8 milyar m³ depolama hacimli baraj, nehrin tabii akımını bozmakta bundan 600 köy menfi etkilenmektedir.

İran'ın yanlış su politikaları neticesinde oluşan çölleşme kendine kum ve toz fırtınası olarak dönmektedir.

32

İran, önceden haber vermeden Irak'a giden suları kesmektedir.

Nitekim İran, son zamanlarda Küçük Zap ile Al Wand Nehirlerinin sularını defalarca kesmiştir.

Netice olarak kum ve toz fırtınaları hadisesinden Türkiye de muzdariptir.

Kum ve toz fırtınalarının sebebi Türkiye'nin inşa ettiği barajlar değildir.

Aksine bu barajların bütün bölgeye büyük faydaları vardır.

34

35

Minister Eroglu: Turkey's Dams are not the cause of the sand and dust storm in Iran